

O ulozi roditelja u životu škole i djeteta

Roditelj, saveznik, pomagač, vođa i prijatelj

Koliko god vremena učitelji provodili s djecom u školi i što god radili da ih odgoje u duhu tolerancije, multikulturalnosti i cjeloživotnog učenja, presudnu ulogu u razvijanju dječjih vrijednosti ipak ima njihova obitelj - roditelji, skrbnici, bake i djedovi, oni s kojima su odrasli.

Učenje ne podrazumijeva samo usvajanje znanja iz knjiga - ono je istraživanje svijeta oko sebe. Pronađite vrijeme za aktivnosti u kojima učite od svoje djece i ona od vas - podučavajte ih onome što vi znate, bez obzira na to bilo tu riječi o popravljaju automobila, pečenju kolača, računanju ili igranju šaha. Koliko god oni nevjeshi bili u svojim prvim pokušajima, hvalite njihov trud i želju, a ne isključivo uspjeh. Dopustite da oni vas nauče rukovati računalom, poslušajte glazbu s njihovog MP3 uređaja, zanimajte se za događaje iz škole, posebice one koji nemaju veze s ocjenama. Pazite što pred njima pričate i koje im vrijednosti svojim ponašanjem prenosite.

Mi, roditelji i učitelji, u duhu promjena koje se školstvu iz dana u dan događaju i u želji da zajednički usmjeravamo mlade ljude k pronalaženju pravih životnih vrijednosti trebamo biti partneri i primjerom pokazati što je to timski rad i što nam on dobroga donosi. Od iznimne važnosti za opstanak odgojno-obrazovnog partnerstva jesu redoviti susreti odgajatelja i obrazovatelja. Budimo partneri i prijatelji koji zajednički vode djecu na izlete i ekskurzije. Skrbimo o izgledu i opremljenosti škole u kojoj pola dana proboravi vaše dijete. Sudjelujmo timski u organizaciji proslava, humanitarnih akcija, zabava, maskenbala. Cijenimo i podupirimo jedni druge.

Ništa nije kao prije

Ništa nije kao prije. Krenemo li od činjenice da mladi ljudi nisu voljni ustupiti mjesto u tramvaju, pa sve do zastrašujućih vijesti o tome kako po učiteljima pljušte palice i uvrede, po njihovoj i školskoj imovini sprejevi, markeri, noževi i skalpeli, uistinu se možemo upitati kamo ide ovaj svijet. Svatko se na nekoga žali - djeca na učitelje, učitelji na roditelje, roditelji malo na jedne, malo na druge.

Tehnologija, demokracija, prezaposenost, nezaposenost, rat - donijeli su nam mnogo toga, dobroga i lošega. Odjednom, preko noći, snašli su nas mobiteli, računala, dobri automobili, stanovi na kredit, posttraumatski sindromi, sloboda medija. Mi smo ogorčeni, ljuti, razočarani. Kukamo, napadamo, psujemo i za sve svoje nedaće krivimo nekoga drugoga. Zaboravili smo se smijati, družiti, sastajati, večerati zajedno. Oko nas sve buja i bubri od žurbe, stresa, silne želje da udovoljimo svim zahtjevima koji se pred nas stavljaju. Za to vrijeme djeca nam se igraju računalima, ne čitaju knjige i ne razumiju zašto bi to trebali, ne pozdravljaju susjede ni nastavnike, ne vjeruju u priče koje im prodajemo o znanju koje je opet in, općenito, ne vjeruju u ono što im govorimo, jer oni jesu mladi, ali nisu ludi - shvaćaju da jedno pričamo, a sasvim se drukčije ponašamo. Tražeći krivce za to što su mnogi mladi ljudi depresivni, divlji, glasni, lijeni, brutalni i samoživi, gubimo iz vida da su oni prije svega mladi i da uzimaju svijet zdravo za gotovo. Kako je netko lijepo rekao, premda nas rijetko slušaju, ne propuštaju priliku imitirati nas u svemu što radimo.

Tko je kriv za ponašanje mladih

Djeca rade ono što vide. Na našu žalost oni vide previše toga što ćemo im kasnije početi spočitavati - nemoj pušiti, poštuju roditelje i starije od sebe, pamet u glavu, budi pristojan, čitaj tu lektiru! Oni nas ne slušaju i rade po svome. Mi krivimo školu - govorimo da tamo nitko ništa ne radi kako treba. Ne podnosimo njihove prijatelje koji izgledaju kao propalice. Ljutimo se što su naslijedili gene neke obiteljske crne ovce. U svemu tome možda i ima istine. Razvoj djetetove osobnosti, interesa, želja i talenata ovisi o njegovom prirođenom temperamentu i o brojnim vanjskim utjecajima, poput škole ili društva u kojemu se kreće. No, ipak, stručnjaci kažu da razvoj djetetovih vrijednosti, sposobnosti i vještina prije svega ovisi o tome koje se vrijednosti njeguju u njegovoj obitelji. Opsežno istraživanje bostonskog Instituta za odgovorno obrazovanje pokazalo je da je uključenost obitelji u učenje proporcionalna s akademskim postignućima učenika. Dokazano je - kada učitelji i roditelji zajedničkim naporima podržavaju učenje, učenici pokazuju bolje rezultate na ispitima, dobivaju više ocjene, dobro se privikavaju na školu, imaju bolje razvijene socijalne vještine i ponašanje, te nastavljaju školovanje. Najveći utjecaj na postignuća učenika ima podrška pri učenju kod kuće. Ova je veza jednako zastupljena kod obitelji iz različitih ekonomskih, etničkih i obrazovnih struktura, kao i kod učenika različite dobi. Drugim riječima, sve obitelji mogu pozitivno utjecati na učenje svoga djeteta - to ne ovisi o obrazovanju, kulturi, bogatstvu i sl. Ukratko, što više roditelji podržavaju učenikov napredak, to će dijete biti bolje u školi i duže će se školovati.

Ovo istraživanje dokaz je onome što i učitelji vjeruju, a često se ne usude reći kako ne bi ispalo da svoj posao prebacuju na leđa ionako preopterećenih roditelja - obitelj je polazište svih učenikovih navika i postignuća. Koliko god vremena učitelji provodili s djecom u školi i što god radili da ih odgoje u duhu tolerancije, multikulturalnosti i cjeloživotnog učenja, presudnu ulogu u razvijanju dječjih vrijednosti ipak ima njihova obitelj - roditelji, skrbnici, bake i djedovi, oni s kojima su odrasli.

Poruka za roditelje

Želite li, dakle, imati dijete sigurno u sebe i svoje ciljeve, trebate analizirati svoje odnose s vlastitom djecom kao i svoje ponašanje. Ono što svakodnevnim postupcima poručujete svojoj djeci neizmjerljivo je važno - to im pomaže snaći se u životnoj vrevi, razlučiti dobro od lošega, pronaći kompas i krenuti u pravom smjeru.

Učite s vašom djecom i primjerom im pokažite da se uči cijeli život, te da škola nije jedino mjesto za učenje. Učenje ne podrazumijeva samo usvajanje znanja iz knjiga - ono je istraživanje svijeta oko sebe. Pronađite vrijeme za aktivnosti u kojima učite jedni od drugih - podučavajte djecu onome što vi znate, bez obzira na to bilo tu riječi o popravljaju automobila, pečenju kolača, računanju ili igranju šaha. Koliko god oni nevješti bili u svojim prvim pokušajima, hvalite njihov trud i želju, a ne isključivo uspjeh. Dopustite da oni vas nauče rukovati računalom, poslušajte glazbu s njihovog MP3 uređaja, zanimajte se za događaje iz škole, osobito one koji nemaju veze s ocjenama. Pazite što pred njima pričate i koje im vrijednosti svojim ponašanjem prenosite.

Suradnja roditelja i škole

Mi, roditelji i učitelji, u duhu promjena koje se školstvu iz dana u dan događaju i u želji da zajednički usmjeravamo mlade ljude k pronalazaženju pravih životnih vrijednosti trebamo biti partneri i primjerom pokazati što je to timski rad i što nam on dobroga donosi. Od iznimne važnosti za opstanak odgojno-obrazovnog partnerstva jesu redoviti susreti odgajatelja i obrazovatelja. Četiri puta godišnje na roditeljskim sastancima, i prema potrebi na redovitim informacijama, minimum je koji zadovoljava. Zašto roditeljski sastanci? Zato što, kao što je već rečeno, obitelj ima najvažniju ulogu u životu svake osobe. Onoga dana kada dobijemo djecu s pravom se možemo uplašiti, zabrinuti i zapitati jesmo li uistinu sposobni odgojiti čovjeka? Polazemo ispite za rukovanje strojevima, računalima, automobilima, a uz tehničke uređaje dobivamo upute za uporabu. Dijete dođe na svijet, a nas prije toga nitko nije poučio kako biti roditelj i kako rukovati tim malim, nježnim stvorenjem. Priručnici postoje, no nitko nas nije prisilio da položimo taj ispit. Kao i obično, odabiremo naizgled lakši put - vodimo se instinktom, odgajamo neplanski i nesustavno. Neki preuzimaju odgojne metode svojih roditelja, drugi ih potpuno odbacuju i teže nekoj drugoj krajnosti. Usput učimo na vlastitim pogreškama, usavršavamo se od jednoga do drugoga djeteta. Ponekad slušamo kako to rade drugi, a ponekad ne želimo o tome slušati, jer tada imamo osjećaj da je svaka šušna na svijetu bolji roditelj od nas. Rijetki roditelji pohađaju rijetke seminare i još rjeđe grupe podrške. Tu i tamo netko nešto i pročita o odgoju. Što biste vi, dragi naši partneri, znali o odgoju da nije nas koji vas vječito ugnjetavamo temama poput *Kako razumjeti svog tinejdžera*, *Zašto su poblesavili*, *Mi s njima ne znamo*, a vi i sl. Kako biste popunili tu obrazovnu prazninu u svojim roditeljskim životima?

Korisni savjet

Šalu na stranu, roditeljski su sastanci uistinu dobra prilika da čujete koji koristan savjet, ali i porazgovarate s ljudima s kojima sigurno imate nešto zajedničko s obzirom na to da odgajate djecu iste dobi i vrlo sličnih interesa. Na roditeljskim sastancima možemo dogovarati zajedničke projekte, razmjenjivati važne informacije koje se tiču cijelog razreda, obrazovati se, upoznavati i surađivati. Ne biste trebali izbjegavati sastanke misleći kako su oni gubljenje vremena i kako na njima ništa novoga nećete naučiti. Neki roditelji toliko nisu voljeli školu u doba kada su i sami bili školarci da ju i danas obilaze u širokom luku. Drugi se ne slažu s ostalim roditeljima, te zbog toga ne dolaze na sastanke. Zvučat ću grubo, ali ne mogu prešutjeti da su to previše sebični razlozi za izbjegavanje jedne od rijetkih prilika koja vam se pruža da se obrazujete i usavršavate za najljepši, ali i najteži poziv u životu - roditeljstvo. Jednom kada nam odlučite biti partner u punom smislu te riječi i kada zavolite ta naša zajednička druženja, bit će vam pomalo i žao što su roditeljski sastanci samo četiri puta godišnje. Ne vjerujete? Vidjet ćemo!

Partneri i prijatelji

Individualni sastanci. Za dobar odnos među suradnicima prilično su važni. Omogućuju nam da se bolje upoznamo, saznamo više o svemu što smatrate da je važno znati o vašemu djetetu. Prigoda su da redovito nadzirete napredovanje svoga potomka, jer, vjerovali ili ne, njima je do toga jako stalo. Prolaze li s odličnim ili manje odličnim uspjehom, vole znati koliko se brinete i da vas zanima kakvi su u školi. Za dobru suradnju s nama razrednicima pokušajte kad god je to moguće poštovati naše radno

vrijeme i dolaziti na informacije u ono vrijeme koje smo za to odredili. Nije lijepo pretpostavljati da vam informacije možemo davati za vrijeme odmora, jer ono što je za djecu odmor, za učitelje je prilika za pripremu za sljedeći sat - uzimamo drugi dnevnik rada, ponekad odlazimo u drugu učionicu, dežuramo na hodniku, pripremamo grafoskope, kartice, slike, zapisujemo ocjene, bilješke o prethodno održanom satu. Još manje je vjerojatno da ćemo vam informacije moći davati za vrijeme sata. U četrdeset i pet minuta imamo točno isplanirano kako ćemo provesti koju minutu sata - uvodna motivacija, najava teme, razrada teme, vježba, zaključni dio sata. Informacije za roditelje značile bi zakidanje cijelog jednog razreda za minute koje pripadaju samo njima. Želite li doći u školu, a vrijeme određeno za informacije vam nikako ne odgovara, najavite se i dogovorite neko drugo vrijeme koje će razrednik posvetiti samo vama. Isto vrijedi i za one roditelje koji imaju mnogo toga za reći, a vide da se iza njih stvara red ostalih roditelja koji čekaju na svojih pet minuta. Duži i ozbiljniji razgovori u tom slučaju zaslužuju posebno dogovoren termin.

Ukorak s našom djecom

Priča ovdje ne završava. Budimo partneri i prijatelji koji zajednički vode djecu na izlete i ekskurzije. Skrbimo o izgledu i opremljenosti škole u kojoj pola dana proboravi vaše dijete. Sudjelujmo timski u organizaciji proslava, humanitarnih akcija, zabava, maskenbala. Cijenimo i podupirimo jedni druge. Omalovažavamo li mi školu kao instituciju i pokazujemo li otvoreno negodovanje prema suradnji s učiteljima, isto će činiti i naša djeca. Ukoliko vjerujemo da su učitelji niškoristi, da ništa ne rade i ne zavrjeđuju poštovanje, to će vjerovati i naša djeca. Žalimo li se stalno na preopterećenost programa, žalit će se i oni.

Umjesto toga, surađujmo, poštujujmo jedni druge, vjerujemo u mlade naraštaje! Nama je možda njihova matematika jako teška, no mnogima su od nas moderni mobiteli prava enigma, internet još uvijek svjetsko čudo, a iPod nepoznanica. Njima ne. Suvereno vladaju tehnologijom, izrađuju power point prezentacije, prebacuju s harda na USB, snimaju filmove, dosnimavaju zvukove. Milina ih je promatrati, a pravi izazov pokušavati ići ukorak s njima.

Bilo bi još ljepše i plodnije kada bi se sve, ili barem većina obitelji, aktivno i suradnički uključile u avanturu zvanu odgoj i obrazovanje djece i mladih. Ukoliko već nisu (a ima onih koji jesu, skidam kapu), trebali bi uskočiti u naš vlak ili nas barem pričekati na nekoj od sljedećih postaja i u nekoliko jednostavnih koraka postati roditelj, saveznik, pomagač, vođa, prijatelj.